

การสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ "ชาวเขา" ในสังคมไทย

ระหว่างทศวรรษ 2420 ถึง ทศวรรษ 2520

พิพัฒน์ กระจ่างจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CONSTRUCTION OF "HILLTRIBE" ETHNIC IMAGES
IN THAI SOCIETY DURING 1880s – 1980s

Ms. Pipad Krajaejun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in History

Department of History

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

501547

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ "ชาวเขา" ในสังคมไทย
ระหว่างทศวรรษ 2420 ถึง ทศวรรษ 2520

โดย

นาย พิพัฒน์ กระแจะจันทร์

สาขาวิชา

ประวัติศาสตร์

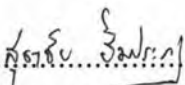
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ฉลอง สุนทราวาณิชย์

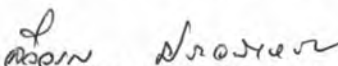
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

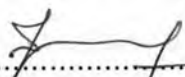
.... คณบดีคณะ อักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธัชชัย ยิ้มประเสริฐ)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ฉลอง สุนทราวาณิชย์)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวิมล รุ่งเจริญ)

นุญพิพัฒน์ กระแจะจันทร์ : การสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ "ชาวเขา"

ในสังคมไทยระหว่างทศวรรษ 2420 ถึง ทศวรรษ 2520. (THE CONSTRUCTION OF "HILLTRIBE" ETHNIC IMAGES IN THAI SOCIETY DURING 1880s – 1980s)

อ. ที่ปรึกษา : รศ.ฉลอง สุนทราวาณิชย์ , จำนวนหน้า 341 หน้า.

การศึกษาภาพลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกเรียกว่า "ชาวเขา" ในสังคมไทย ระหว่างทศวรรษ 2420 ถึง ทศวรรษ 2520 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและกระบวนการเปลี่ยนแปลงการสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ "ชาวเขา" ร่วมกับบริบททางประวัติศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ของ "ชาวเขา" สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วงเวลา คือ สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง (ทศวรรษ 2420-2470) และสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (ทศวรรษ 2480-2520) ในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ชนชั้นนำสยามเป็นผู้ที่มีบทบาทสร้างภาพลักษณ์ของ "ชาวป่า/ชาวเขา" ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างภาพลักษณ์มีด้วยกันหลายประการ ได้แก่ การแพร่กระจายเข้ามาของแนวคิดวิวัฒนาการทางสังคม การเกิดขึ้นของรัฐบาล และแนวคิดชาตินิยมไทย ภาพลักษณ์ของ "ชาวเขา" ที่ปรากฏในสมัยนั้นถูกมองว่าเป็นคนอื่นของสังคม เป็นกลุ่มคนล่าหลัง นับถือผีอย่างมกมาย ตัดไม้ทำลายป่า และลอบค้าฝิ่น

ภาพลักษณ์ของ "ชาวเขา" ในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สองพบว่า นับตั้งแต่ทศวรรษ 2500 ภาพลักษณ์ของ "ชาวเขา" มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน และมีความซับซ้อนมากขึ้น อันเป็นผลมาจากสถานการณ์คอมมิวนิสต์ รวมถึงอคติทางชาติพันธุ์ที่ทำให้ "ชาวเขา" มีภาพลักษณ์เป็นกลุ่มคนที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ ผลจากการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วในรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ.2502-2506) ทำให้ "ชาวเขา" มีภาพลักษณ์เป็นกลุ่มคนที่ถ่วงความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และทำลายป่าไม้ด้วย แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่า "ชาวเขา" มีภาพลักษณ์เป็นกลุ่มคนที่ดำรงชีวิตแบบดั้งเดิม แปลกประหลาด และสวยงาม อันเป็นผลมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ภาควิชาประวัติศาสตร์

สาขาวิชาประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิติ..... นุญพิพัฒน์ กระแจะจันทร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

FACULTY OF ARTS : MAJOR THAI HISTORY

KEY WORD: HILLTRIBE / ETHNIC GROUP / IMAGE / REPRESENTATION / WORLD WAR II

PIPAD KRAJAEJUN : THE CONSTRUCTION OF "HILLTRIBE" ETHNIC IMAGES
IN THAI SOCIETY DURING 1880s – 1980s.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. CHALONG SOONTRAVANICH, 341 pp.

The study of the construction of "hilltribe" ethnic images in Thai society during 1880s – 1980s aims to analyze the development and the changing of "hilltribe" images in their historical contexts. It was found that the "hilltribe" images may be divided into 2 periods: the pre-World War II (1880s – 1930s) and the post-World War II (1940s – 1980s). In the pre-World War II period, the Thai elites had a role in constructing images of the "hilltribes" or "savages". The main factors in the construction of "hilltribe" images were the ideas of social evolution, the building of the Siamese nation-state, and Thai nationalism. The "hilltribes" in that period were seen as "the Other", as foolish spirit worshippers (animists), as destroyers of the forest, and illegal traders of opium.

In the post-World War II period the "hilltribe" images became more complex. After the 1950s, the "hilltribe" images clearly changed because of the communist insurgency in Thailand, and the Thai nationalist (ethnocentric) prejudices that represented the "hilltribes" as persons who were a threat to the security of the nation. During the regime of Field Marshal Sarit Dhanarajata (1959-1963), which developed the country by an economic development plan, the "hilltribe" were represented as people who impeded economic advance and destroyed forests, too. At the same time, it was found that the "hilltribe" images also portrayed people who led primitive yet beautiful way of life, these images resulting from Thailand's tourism promotion during that time.

Department of History

Field of study History

Academic year 2007

Student's signature..... Pipad Krajaejun.....

Advisor's signature..... ~.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้ใช้เวลา ความอดทน และกำลังใจจากผู้คนรอบข้างมากมาย ขอขอบพระคุณพ่อธาริน แม่แงงนุช และน้องชายพิสุทธิ์ กระแจะจันทร์ ซึ่งได้สนับสนุนและเข้าใจสภาพแวดล้อมที่ทำให้ต้องใช้เวลาเขียนวิทยานิพนธ์อย่างยาวนาน ดังนั้น ความดีของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จึงขอมอบให้กับพ่อแม่และน้องชาย ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รศ.ฉลอง สุนทราวาณิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้นปีที่คอยให้คำแนะนำ และตรวจทานวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด ผศ.ดร.ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ กับคำวิจารณ์ที่มีคุณค่ายิ่งตลอดการ ทำพัฒนาวิทยานิพนธ์ คุณอุดมลักษณ์ สุนทรระกูล ที่เอื้อเฟื้อหนังสือที่ดีและมีประโยชน์ รวมทั้งช่วยตรวจทานวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.รัศมี ชูทรงเดช ที่สนับสนุนการเรียนในช่วงที่ทำงาน (พ.ศ.2547-2549) อาจารย์ ดร.ธีรวัต ฅ ป้อมเพชร ที่ช่วยตรวจบทคัดย่อ คุณโชติกา อุตสาหจิต แห่งบริษัท บันลือ พับลิเคชั่น จำกัด ที่ให้เวลากับการแก้ไขวิทยานิพนธ์ระหว่างทำงาน ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนเสมอมา รวมทั้งเพื่อนร่วมชั้นเรียนปริญญาโท ทุกคนที่ฝ่าฟันเรียนกันมาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 แม้ว่าทุกคนจะไม่สำเร็จการศึกษาก็ตาม ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ผู้เขียนขอขอบใจอย่างสุดซึ้งกับบุคคลที่กล่าวถึงต่อไปนี้ที่ไต่ถามว่าเมื่อไหร่จะเรียนจบ ให้กำลังใจ และช่วยเหลือด้านต่างๆ ได้แก่ คุณบุรานี อุ่นพิกุล คุณปริญญา เทียนทรัพย์ คุณปิยะวัฒน์ พุ่มไชยะ คุณสวัสดิ์ ฅ นคร คุณจิณณิชาพัศ ว่องโชติกุล คุณศรันย์ เกียรติภาพ กับการเอื้อที่พักและพาหนะระหว่างเก็บข้อมูลที่เชียงใหม่ คุณเชิญขวัญ นินปาละ เจ้าหน้าที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติที่เป็นธุระในการติดตามภาพและเอกสารเก่า คุณเพ็ญภา หมอนสะอาด คุณทิพย์พาพร อินคุ้ม และคุณปวลี บุญปก

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ชาวไทยใหญ่ ลีซู ละหู่ ละหู่ละ กะเหรี่ยง ลัวะ และม้ง ที่ผู้เขียนได้เคยไปเยี่ยมเยียนครั้งทำงานสำรวจทางโบราณคดีช่วง พ.ศ.2544-2549 ทำให้ได้พบเห็นความจริงใจ และความสุข แต่ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ได้พบเห็นความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นการกระทำอย่างไม่ยุติธรรมของข้าราชการไทยบางคน และการดูหมิ่นจากคนพื้นราบ จนรู้สึกว่ ปัญหา “ชาวเขา” นั้นไม่ได้เกิดจาก “ชาวเขา” เอง แต่เป็นปัญหาที่คนอื่นมอบให้เสียเป็นส่วนใหญ่ จากสภาพแวดล้อมนี้เองได้นำมาสู่แรงบันดาลใจให้ผู้เขียนเลือกทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ขึ้น เพื่อหวังว่าความรู้ของตนเองจะทำให้ผู้คนในสังคมไทยมอง “คน” อย่างเท่าเทียมกันไม่มากก็น้อย และเข้าใจว่า ความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อ “ชาวเขา” เป็นเพียงภาพมายาที่ถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรมเท่านั้น หากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีความผิดพลาดใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาของปัญหาและเหตุผลการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐาน.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4.1 พื้นที่ศึกษา.....	3
1.4.2 กลุ่มชาติพันธุ์ “ชาวเขา” ที่เลือกศึกษา.....	4
1.4.3 กรอบเวลาของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.7 แนวคิดในการศึกษา.....	6
1.7.1 แนวคิดการสร้างภาพแทนความจริง.....	6
1.7.2 แนวคิดสกุลหลังอาณานิคม.....	11
1.8 ปรัชญาวรรณกรรม.....	13
บทที่ 2 พัฒนาการและการเมืองของคำว่า “ชาวเขา”	19
2.1 ธรรมชาติของการกำหนดชื่อเรียกกลุ่มชาติพันธุ์.....	20
2.2 พัฒนาการของคำว่า “ชาวเขา”: การเมืองของการสร้างนิยามและความหมาย.....	26
2.2.1 พัฒนาการของคำว่า “ชาวเขา” ในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง.....	28
2.2.2 พัฒนาการของคำว่า “ชาวเขา” ในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง.....	42
2.2.3 คำศัพท์อื่นที่ใช้เรียก “ชาวเขา”	55

2.2.3.1 คำศัพท์อื่นที่ใช้เรียก “ชาวเขา” สมัยก่อนสงครามโลก ครั้งที่สอง.....	56
2.2.3.2 คำศัพท์อื่นที่ใช้เรียก “ชาวเขา” สมัยหลังสงครามโลก ครั้งที่สอง.....	58
2.2.3.3 การเรียก “ชาวป่า/ชาวเขา” ในฐานะของพลเมือง และราษฎร.....	62
บทที่ 3 การสร้างภาพลักษณ์ของ “ชาวป่า/ชาวเขา” ในสังคมไทย สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ระหว่างทศวรรษ 2420 – 2470.....	69
3.1 บริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างภาพลักษณ์ของ “ชาวป่า/ชาวเขา”.....	70
3.2 ภาพลักษณ์ของความเป็น “ชาวป่า/ชาวเขา” ในสายตาชาวตะวันตก และชนชั้นนำสยาม.....	73
3.2.1 วิทยาศาสตร์ของการจัดจำแนก “ชาวป่า/ชาวเขา” และภาพลักษณ์ ของความเป็น “ชาวป่า/ชาวเขา” ในสายตาชาวตะวันตก.....	76
3.2.1.1 วิทยาศาสตร์ของการจัดจำแนกทางชาติพันธุ์.....	76
3.2.1.1.1 ที่มาของวิทยาศาสตร์การจำแนกทาง ชาติพันธุ์.....	76
3.2.1.1.2 ชาวตะวันตกที่เข้ามาในสยามกับการใช้ วิทยาศาสตร์การจำแนกทางชาติพันธุ์ (สังคมมนุษย์).....	79
3.2.1.2 ภาพลักษณ์ของ “ชาวป่า/ชาวเขา” ในวาทกรรม การเป็นกลุ่มชนที่ล่าหลังในสายตาชาวตะวันตก.....	94
3.2.2 ภาพลักษณ์ของ “ชาวเขา” ในวาทกรรมการเป็น “คนป่า/ชาวป่า/ชาวเขา” ในสายตาของชนชั้นนำสยาม และการเมืองของการสร้างภาพลักษณ์.....	105
3.2.2.1 ที่มาที่ไปของการสร้างภาพลักษณ์เรื่อง “ชาวป่า/ชาวเขา” ในสังคมไทย.....	105
3.2.2.2 ภาพลักษณ์และวาทกรรมว่าด้วย “คนป่า/ชาวป่า/ชาวเขา” ในสังคมไทย.....	111

3.2.2.3	สยามรัฐพิพิธภัณฑท์ กับงานเขียนเชิงชาติพันธุ์วรรณนา.....	132
3.2.2.4	การเสด็จเลียบมณฑลพายัพของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และกระบวนเสด็จต้อนรับของ กลุ่มชาติพันธุ์ “ชาวเขา”	139
3.2.2.5	ภาพลักษณ์ของ “ชาวป่า/ชาวเขา” ในตำราเรียน.....	148
3.2.2.6	ความเรียงเชิงชาติพันธุ์วรรณนา และภาษาของชนพวกอื่น กับการสร้างตัวตนของชนชาติสยาม-ไทย.....	151
3.3	การถือผี: ภาพลักษณ์ความหมายของ “ชาวป่า/ชาวเขา”	163
3.3.1	ลัทธิจารีวินทางสังคมกับการสร้างภาพลักษณ์การนับถือผีของ “ชาวป่า/ชาวเขา”	163
3.3.2	ภาพลักษณ์ของการนับถือผีของ “ชาวป่า/ชาวเขา”	165
3.4	ภาพลักษณ์ของ “ชาวป่า/ชาวเขา” ในฐานะต้นเหตุของการทำลายป่าไม้.....	171
3.4.1	การเปลี่ยนแปลงของสภาพป่าไม้ในระบบเศรษฐกิจของอาณานิคม.....	171
3.4.2	ภาพลักษณ์ของ “ชาวป่า/ชาวเขา” ในฐานะผู้ทำลายป่าไม้.....	175
3.5	ภาพลักษณ์ของ “ชาวเขา” กับผีในระยะเริ่มต้น.....	179
บทที่ 4	การสร้างภาพลักษณ์ของ “ชาวเขา” ในสังคมไทย สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ระหว่างทศวรรษ 2480 – 2520.....	183
4.1	ภาพลักษณ์ของ “ชาวเขา” ในฐานะการเป็นศัตรูต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์.....	184
4.1.1	ภาพลักษณ์ของการเป็นศัตรูต่อ “ชาติ” และการทำให้ศัตรูกลายเป็นส่วนหนึ่งของชาติ.....	188
4.1.1.1	ภาพลักษณ์ของ “ชาวเขา” กับการเป็นคอมมิวนิสต์.....	188
4.1.1.1.1	ภาครัฐกับการมอง “ชาวเขา” เป็นคอมมิวนิสต์ กับมุมมองที่แตกต่างไป.....	188
4.1.1.1.2	ภาพลักษณ์ชาวม้งกับการเป็นคอมมิวนิสต์.....	199
4.1.1.1.3	พิพิธภัณฑท์ชาวเขากับปฏิบัติการของวาทกรรม....	207
4.1.1.2	การเปลี่ยนศัตรูให้กลายเป็นมิตรด้วยการสร้างสำนึก เรื่องชาติ.....	213

4.1.2 การนับถือผี สัญลักษณ์ของการเป็นศัตรูต่อพระพุทธศาสนา.....	222
4.1.3 สถาบันพระมหากษัตริย์กับภาพลักษณ์ของ "ชาวเขา"	232
4.2 ความล่าช้า ความสับสน การด้อยสภาพอนามัย สู่ปัญหาทางเศรษฐกิจ	
การเมือง และการกลายเป็นตัวตลก.....	241
4.2.1 ความล่าช้า ความคิดตกค้าง และการพัฒนาเศรษฐกิจ.....	242
4.2.1.1 มนุษย์ยุคหินกับภาพลักษณ์ความล่าช้าของ "ชาวป่า".....	242
4.2.1.2 ภาพลักษณ์ของความล่าช้า ความคิดตกค้าง	
และการพัฒนาเศรษฐกิจ.....	245
4.2.2 ภาพลักษณ์ของความสับสน ความล่าช้า ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย	
สู่ปัญหาทางการเมือง และวัฒนธรรมความบันเทิง.....	250
4.2.2.1 ภาพลักษณ์ของความสับสน.....	250
4.2.2.2 สุขภาพอนามัย และปัญหาทางการเมือง.....	254
4.2.2.3 ภาพลักษณ์ของความสับสน ความล่าช้า	
การเป็นตัวตลกในวัฒนธรรมความบันเทิง.....	256
4.3 การสร้างนิยามใหม่ของป่าไม้กับภาพลักษณ์ของผู้ทำลายป่าต้นน้ำลำธาร	
และเศรษฐกิจของประเทศ.....	260
4.3.1 การทำลายป่าไม้กับนิยามของการทำลายแหล่งต้นน้ำลำธาร.....	261
4.3.2 การทำลายป่าไม้ การทำไร่เลื่อนลอย นิยามของการทำลายเศรษฐกิจ	
ความมั่นคงของชาติ และเสียงอันแผ่วเบา.....	264
4.3.2.1 สาเหตุที่แท้จริงของการทำลายป่าไม้.....	264
4.3.2.2 ภาพลักษณ์ของ "ชาวเขา" กับไร่เลื่อนลอย.....	269
4.3.2.3 ไร่เลื่อนลอย การทำลายป่าไม้ กับอคติทางชาติพันธุ์.....	273
4.3.2.4 ปฏิบัติการของวาทกรรมจากภาพลักษณ์การเป็น	
ผู้ทำลายป่าไม้.....	274
4.3.2.5 เสียงอันแผ่วเบา.....	278
4.4 ภาพลักษณ์ของ "ชาวเขา" กับฝิ่นและยาเสพติด.....	279
4.4.1 ทบทวนประวัติศาสตร์ฝิ่น และต้นกำเนิดที่ทำให้ฝิ่น	
เป็นสิ่งผิดกฎหมาย.....	280
4.4.2 ภาพลักษณ์ของ "ชาวเขา" กับฝิ่นและยาเสพติด.....	283

4.5 การท่องเที่ยวเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของความแปลกประหลาด	
วัฒนธรรมทางเพศ และความสวยงาม.....	287
4.5.1 การแสวงหาความแปลกประหลาด ความสวยงาม	
ในการท่องเที่ยว “ชาวเขา”	289
4.5.2 ภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมทางเพศอันเสรี	
เรื่องชวนรังเกียจแต่ก็ดึงดูด และการท่องเที่ยว.....	301
บทที่ 5 สรุป.....	312
5.1 พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของ “ชาวเขา”	
ระหว่างทศวรรษ 2420 – 2520.....	312
5.1.1 พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของ “ชาวเขา”	
ระหว่างทศวรรษ 2420-2470.....	312
5.1.2 พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของ “ชาวเขา”	
ระหว่างทศวรรษ 2480-2520.....	314
5.2 ความแตกต่างของภาพลักษณ์ “ชาวเขา” ในมิติของกลุ่มคนต่างๆ.....	316
รายการอ้างอิง.....	319
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	341

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 “บัญชีรายชื่อเมือง ทะเบียนประมาณพลเมืองและที่ดิน”	107
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนของพระธรรมจาริกที่ส่งออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในหมู่ “ชาวเขา”	228
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนของบทความที่เขียนถึง “ชาวเขา” ในอนุสาร อ.ส.ท. (พ.ศ.2504-2530)	295

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 การวัดขนาดร่างกายของชาวข่า โดยอาร์มอง ที่แขวงอัตตะปือ (Attopeu) ในเขตประเทศลาวปัจจุบัน.....	90
ภาพที่ 2 แสดงภาพด้านข้างของชาวข่าบริเวณและชาวข่าเกียน-ฮอน ตามแนวทางการศึกษามนุษย์ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19.....	91
ภาพที่ 3 แผนที่แสดงการจัดจำแนกทางด้านชาติพันธุ์ของฝรั่งเศส.....	93
ภาพที่ 4 วาดโดยอาร์มองภายใต้คำบรรยายว่า "Something the Kha tribesmen find especially interesting" หรือ บางสิ่งที่ชาวข่าพบว่าน่าสนใจอย่างยิ่งยวด.....	102
ภาพที่ 5 "ชาวเกรียง มณฑลราชบุรี" เป็นภาพประกอบอยู่ในสมุดราชบุรี.....	138
ภาพที่ 6 ภาพข้าราชการสยามถ่ายภาพร่วมกับชาวลัวะ ที่จังหวัดเชียงราย.....	140
ภาพที่ 7 กระบวนรตภาพของชาวยาง (กะเหรี่ยง)	141
ภาพที่ 8 กระบวนรตภาพของชาวแม้ว (ม้ง)	142
ภาพที่ 9 กระบวนรตภาพของชาวเย้า (เมี่ยน)	142
ภาพที่ 10 กระบวนรตภาพของชาวมูเซอ.....	143
ภาพที่ 11 กระบวนรตภาพของชาวขมุ.....	143
ภาพที่ 12 กระบวนรตภาพของชาวขมุ.....	144
ภาพที่ 13 กระบวนรตภาพของชาวไทยใหญ่.....	144
ภาพที่ 14 ต้นไม้ซึ่งเป็นที่สิงสถิตของวิญญาณ (A tree inhabited by spirits)	170
ภาพที่ 15 กะเหรี่ยงในกิจการทำไม้ในป่า สมัยรัชกาลที่ 6.....	174
ภาพที่ 16 หน้าปกนิยายเรื่องศึกแม้ว ของ ป.อินทรปาลิต.....	200
ภาพที่ 17 เครื่องประดับของ "ชาวเขา" (ซ้ายบน) และหุ่นจำลอง "ชาวเขา" กลุ่มต่างๆ ได้แก่ ลีซู (ลีซอ) (ซ้ายกลาง) เมี่ยน (เย้า) (ซ้ายล่าง) ม้ง (แม้ว) (ขวาบน) และมลาบรี (ผีตองเหลือง) (ขวาล่าง)	210
ภาพที่ 18 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชปฏิสันถารชาวเขาเผ่า กะเหรี่ยง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2521.....	240
ภาพที่ 19 โปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่องแก้วกลางดง เมื่อ พ.ศ.2528.....	257
ภาพที่ 20 หน้าปกวารสารคนเมืองนำเสนองานภาพของหญิงสาวชาวเมี่ยน (เย้า)	291